

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

תוכן

- א. ולא משומרי פירות ... בשומר דלית ליה בגופא דארעא מידי אבל ארים דאית ליה בגווייה אימא מדנפשיה קא מזבי.....2
- ב. שומרי פירות לוקחין מהן כשהן יושבין ומוכרין והסלין לפנייהם ... וכולן שאמרו הטמן אסור לוקחין מהן מפתח הגינת.....3
- ג. גזלן מאימת מותר לקנות הימנו ... עד שתהא ... אפילו מיעוט שלו.....4
- ד. ממון מסור ... אסור לאבדו דלמא הוה ליה זרעא מעליא וכתוב יכין רשע וצדיק ילבש 4
- ה. כל הגזול את חבירו שוה פרוטה כאילו נוטל נשמתו ממנו.....6
- ו. היבא דלא יהיב דמי אבל היבא דיהיב דמי לא ת"ש מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקי6
- ז. לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה וכלי פשתן בגליל אבל לא יינות ושמן וסלתות ולא מן העבדים ולא מן התינוקות ... וכולן שאמרו להטמין אסור.....9
- ח. והבדדין לוקחין מהן זתים במידה ושמן במידה אבל לא זיתים במועט ושמן במועט 10
- ט. גבאי צדקה מקבלין מהן דבר מועט אבל לא דבר מרובה ... לבני מחוזא דבר מועט נינהו.....10
- י. מוכין שהכובס מוציא הרי אלו שלו והסורק מוציא הרי אלו של בעה"ב.....11
- יא. כובס נוטל ג' חומין והן שלו יתר מכין הרי אלו של בעה"ב אם היה שחור ע"ג הלבן נוטל את הכל והן שלו.....11
- יב. החייט ששייר את החוט כדי לתפור בו ומטלית שהיא ג' על ג' הרי אלו של בעה"ב 12
- יג. מה שהחרש מוציא במעצד הרי אלו שלו ובכשיל של בעל הבית ואם היה עושה אצל בעה"ב אף הנסרים של בעה"ב.....12
- א. אין לוקחין מן הסורק מוכין מפני שאינו שלו ובמקום שנהגו להיות שלו לוקחין...13
- ב. ובכל מקום לוקחין מהן כר מלא מוכין וכסת מלאה מוכין מאי טעמא קננהו בשינו 13
- ג. הכל עולין למנין תכלת ויצחק ברי קפיד עלייהו.....14
- ד. באתרא דקפדי יש בהן משום גזל.....15

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

הדרן עלך הגוזל בתרא וסליקא לה מסכת בבא קמא.....16

הדרן עלך מסכת בבא קמא והדרך עלן.....16

דף קיט.

א. ולא משומרי פירות ... בשומר דלית ליה בגופא דארעא מידי אבל אריס דאית ליה בגוזיה אימא מדנפשיה קא מזבי

כבר התבאר לעיל דף קיח: שכל דבר¹ שחזקתו גנוב, או שרוב אותו דבר² גנוב הוא אצל אדם זה, אסור לקנות ממנו, ואין קונים מפועלים או אומנים דבר שיש לחשוש שמוכרו שלא מדעת בעה"ב. כגון שאין לוקחין עצים או פירות משומרי פירות.

אולם מותר³ ליקח מהאריס, המעבד אדמת אחרים, על מנת להתחלק עם הבעלים ביבול שתוציא האדמה, לפי המוסכם, כגון שני שלישים לאריס ושליש לבעל השדה וכיוצא בזה. לפי שיש לו חלק בפירות ומשלו הוא מוכר.

במה דברים אמורים בסתם שתלינן לומר שכבר חלקו, ומחלקו מוכר, אבל אם ידוע לנו שלא חלק אסור ליקח ממנו⁴, ואין אנו תולין לומר ודאי ימכור אלו ויתן לבעל הבית

¹ שו"ע ונו"כ שנה א

² בטור [סעיף א'] כתוב, או "שרוב" דבר "ההוא" גנוב, והמחבר העתיק לשון הרמב"ם דריש פרק ו' (דגזילה) [דגניבה]. ור"ל הן שחזקת אותו דבר עצמו הוא גנוב הן שאין חזקת אותו דבר עצמו הוא גנוב אלא רוב דבר ההוא הוא בחזקת גנוב, וכמו שמפרש ואזיל כגון שקונה מהרועה חלב וגזיה, ורוב רועים מוכרים אותן הדברים בלי ידיעת בעלי הצאן. סמ"ע א

³ שו"ע ונו"כ שם ד

⁴ ומדברי מור"ם משמע דמסתם אסור ולא תלינן לומר שכבר חלקו, והיא דיעה שלישית לא מצאתיה בשום מקום. סמ"ע שם ו. ולי נראה דגם כוונת מור"ם כהטור וכ"כ הב"ח ופסק כן. ש"ך שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

אחרים כנגדו⁵, שנחשדין שמורו היתר לומר שאני עושה שמירה מעוהל ומגיע לי יותר⁶.

ב. שומרי פירות לוקחין מהן כשהן יושבין ומוכרין והסלין לפנייהם... וכולן שאמרו הטמן אסור לוקחין מהן מפתח הגינה

למרות שאין לוקחים מפועלים או אומנים דבר שיש לחשוש שמוכרו שלא מדעת בעה"ב, ולכן אין לוקחין עצים או פירות משומרי פירות מכל מקום אם מוכרים בגלוי שמסתמא יש לזה קול והבעלים יודעים, מותר.

ולפיכך בזמן⁷ שהם יושבים בפרהסיא על פתח הגינה והסלים והמשקל לפנייהם בדרך כל אדם בשלו שאין זה דרך גניבה, אבל אם מוכרין אחורי הגינה דרך גניבה הוא ואסור.

וכולן שאמרו⁸ ללוקחין שיטמינו הדבר שמוכרין, אסור בכל ענין⁹.

ואם מוכרים בפרסום, וחלק מוכרים בהחבא¹⁰ כיון שאינם רוצים שידע לרשויות מותר לקנות מהם.

⁵ שבזה למרות שכנגד אין הבעלים יודע כיון שלבסוף ודאי יתרחצ מותר ואינו דומה ליאוש שלא מדעת דשאני שגם אח"כ אינו מייאש אלא משום שאינו יודע היכן הוא ובע"כ הוא מתייאש א"כ אמרי' מעיקרא באיסורא אתי ליד' דבמה יקנה אי ביאוש הא השת' אינו מתייאש ואלו הי' יודע שהוא אצלו לא מתייאש משא"כ הכא כיון שידוע שיתרצ' א"כ השתא נמי בהיתרא אתי לידיה דמסתמ' אינו מקפיד על זה. ש"ך שם א לבוש שם.

⁷ שו"ע ונו"כ שם ב

⁸ שו"ע ונו"כ שם ג

⁹ ונראה דלא מהני אמתלא לומר שהוא בעל מלאכה ויש מקום לחושדו שנוטל מדושי'. ולזה איננו רוצה שיפורסם כדי שלא יהי' עליו חשד כי כ"ה דרך הבריות למהר דרכי חשדים על כל זה כיון שנקטו חז"ל סתם שאמרו להטמין בו' אין להתיר בזה בשום צד של אמתלא אך כשהוא מגוי שבודאי לא העלים רק משל גוי. כסף הקדשים שם

¹⁰ שאין זה בבחינת כולם שאמרו להטמין כי כבר יש להם הרבה עצים בידם שהם ברשות בפרסום וכן ביד כל בני הכפר או העיר. רק מצד שמוסיפים ליטול יותר על כפי הרשות הניתן לזה אומרים להטמין שלא לבוא לחשבון עמהם שהמכירה מעידה שנמלו יותר מהרשות שהוא רק להצטרפות ביתם. ועל כל זה יכול להיות שמה שמכרו הוא ממה שנמלו תחילה על פי הרשות ומה שהניחו בביתם הוא ממה שנמלו אח"כ יותר מכפי הרשות. וי"ל גם כן דכל דפריש מרובא פריש וידוע שרובא דרובא הוא מה שנמלו ברשות. שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

ג. גזלן מאימת מותר לקנות הימנו ... עד שתהא ... אפילו

מיעוט שלו

מי שהוחזק¹¹ שהוא גזלן וממונו בא לו בגזילה אסור ליהנות ממנו, ואם ידוע לנו שיש לו ממוזן שאינו גזול, אפילו הוא מיעוט ממה שיש לו אף על פי שרוב ממונו גזול¹², מותר ליהנות ממנו¹³, עד שיוודע בודאי שדבר זה שהוא נותן לו הוא גזול בידו.

ד. ממוזן מסור ... אסור לאבדו דלמא הוה ליה זרעא מעליא

וכתיב יכין רשע וצדיק ילבש

¹¹ שו"ע ונו"כ שסמ"ג

¹² וכתב הרמב"ם פ"ו מה' גניבה ה"א, כל דבר שחזקתו שהוא גנוב אסור ליקח אותו, וכן אם רוב אותו הדבר שהוא גנוב, ובפ"ו מה' גזילה כתב, אסור ליהנות מן הגזול, ואם היה מיעוט שלו, אף על פי שרוב ממונו גזול, מותר ליהנות ממנו עד שידע בודאי שדבר זה גזול בידו, בני אדם שחזקתן גזולין וחזקת כל ממונם מן הגזול, כגון המוכסין והליסטים אסור ליהנות מהן, שחזקת מלאכה זו שהוא גזול, ע"כ. וכתב המ"מ בפ"ו מה' גניבה שהרמב"ם פסק כרב דהלכתא כוותיה באיסורא, וכ"כ ר"ח בשם רבותיו והגאונים ז"ל, אף על פי שיש פוסקין כשמואל, וסיים המ"מ שיש תמה קצת בלשון הרמב"ם שאומר וכן אם רוב אותו דבר וכו', שלדברי רב עד שיהא רוב היתר אסור, ע"כ, ובה' גזילה כתב המ"מ במ"ש הרמב"ם שם ואם היה מיעוט שלו מותר, שפסק כשמואל, ותמה קצת שהרי בה' גניבה פסק כרב, ולקיים דברי הרמב"ם תירץ המ"מ שהרמב"ם מחלק בין גזלן לגנב, ועיין פתחי חושן חלק ה פרק א הערה סא שהאריך בזה.

ובשו"ע הרב ה' גניבה סעיף ט כתב וז"ל, אסור לקנות מהגנב חפץ שגנב וכו', ואם אין ידוע שזה החפץ הוא גזול או גנוב, כיון שהמוכר הוא גזלן או גנב מפורסם, אסור לקנות ממנו שום דבר שיש לחוש שהוא גזול או גנוב, אא"כ ידוע שיש לו גם שלו כיוצא בו, ואז מותר בין לקנות ובין ליהנות ממנו בחנם, ואפילו יש לו מעט שלו כיוצא בו והרבה כיוצא בו של גזל, תולין להקל שזהו שלו, ובסעיף יב כתב, בני אדם שחזקתם גזולנים וחזקת כל ממונם גזל מפני שמלאכתם מלאכת גזולנים ואין להם מלאכה אחרת כלל, אסור ליהנות מהם כלל בין בחנם בין לקנות מהם וכו', ואין תולין להקל שיש לו מעט משלו, כיון שאין לו אומנות אחרת וכו', ובסעיף כ כתב, כשם שאסור ליהנות בדבר הגזול בודאי אלא לאחר יאוש וש"ר, כך אסור ליהנות בדבר הגנוב, ואפילו אינו גנוב בודאי אלא שחזקתו גנוב, כגון שומרי פירות שמוכרים פירות במקום צנוע, או שרוב הדבר הוא חזקתו גנוב, כגון רועי בהמות שמוכרים חלב וגבינה וכו', ובקו"א שם ס"ק יב כתב שלולי דברי המ"מ והסמ"ע היה אפשר לפרש שלקנות חמור מהנאה בחנם, שהרי בהנאה אינו מחזיק ידי הגזלן ואינו גורם לו שיגנוב, משא"כ בקונה ממנו, וגורם בפלוגתא דרב שמואל מאימתי מותר ליהנות, ולכן בהנאה מותר במיעוט משלו, ולקנות אסור ברוב גנוב, והביא מדברי הש"ך בסימן שנג סק"ו שיש איסור לקנות מגנב מפורסם, ומשמע אפילו יש לו מעט משלו, עיין שם.

¹³ דכיון דאיסור זה אינו אלא מדרבנן אזלינן ביה לקולא ותלינן ואמרינן האי מידי דיהיב ליה מאותו מיעוט שהוא ידיה הוא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

כבר התבאר לעיל ד קיז. שמותר להרוג¹⁴ המוסר אפילו מוסר ממון אפילו בזמן הזה.

ודוקא קודם שמסר, כגון שאומר אלך ואמסור, ומתרים בו שלא ימסור, ואם אינו שומע להתראה ואומר אלך ואמסור מותר להרוג¹⁵.

והמוסר דינו כרודף, ולכן¹⁶ אם אפשר להציל באחד מאבריו אסור להרוג¹⁷, וכן לאחר שכבר עבר ומסר אסור להרוג, אא"כ הוחזק למסור¹⁸, וי"א¹⁹ שאם הוחזק למסור אסור להרוג בידים כי אם ע"י גרמא, כגון להורידו לבור וימות שם ברעב, או לסלק סולם שלא יוכל לעלות דבכה"ג אינו אלא גרמא לגבי מיתה²⁰.

¹⁴ שו"ע ונו"כ שם י

¹⁵ ש"ך כתב דהיינו שניכר שיעשה כן, וציין לתשובת הרשב"א ח"א סי' קפא, ושם כתב שאם רגיל לעשות כן, כל שאומר לעשות כאילו עשה, ואפי' מי שאינו רגיל בכך, אילו הכרנו בו שרוצה לעשות, כההיא דרב כהנא דאמר מחוינא, הרי הוא כאילו ידענו בבירור שיעשה ואף על ספק נהרג. והמאירי פירש ההיא דרב כהנא שהוחזק בכך, (ע"י שו"ת חלקת יעקב ח"ג סי' צו באם תלה המסירה על תנאי, שאם יעשה כך ילך וימסור, אם הוא בכלל מוסר), ובתשובת הרא"ש כלל יז סימן א כתב בשם יש מי שאומר שאסור לענשו שלא בשעת מעשה, מדאמרינן שמא הרהר תשובה בלבו, והרא"ש בשם מורו הר"י יעקב בה"ר יצחק דחה דדוקא לענין קידושין משום חומרא דאשת איש אמרו כן, אבל במסור מקילין ביה כיון דידעינן שהוא מוסר לשקר ומחמירין להציל נפשות אביזנים נקיים מספק, וכתב עוד שכשהוא מגזם והתרו בו ולא רצה להמנע ה"ז כשעת מעשה וא"צ קבלת עדות בפניו וכו', וסיים, לכך נהגו בכל תפוצות ישראל כשיש מוסר מוחזק בכך שג' פעמים מסר ישראל או ממונם ביד אנשים, שמבקשים עצה ותחבולה לענשו משום מיגדר מילתא, ושיוסרו האחרים ולא ירבו מוסרים בישראל, וגם להציל כל ישראל הנרדפין תחת ידו וכו'. וע"י שו"ת ריב"ש סימן רלח.

¹⁶ רמ"א שם י

¹⁷ שו"ע ונו"כ שם יא והסביר הגר"א שאפי' גרם להמית אחד מישראל במסירתו אינו אלא גרמא, דומיא דשיסה בו את הכלב, וכן בעדים זוממין קי"ל שאם הרגו אינם נהרגים. והש"ך ס"ק נה כתב בשם המרדכי שרבינו שמחה כתב שהר"ף חולק על הרמב"ם, וסובר שגם לאחר שמסר מותר להרוג, ואפילו מסר פעם אחת, והיש"ש חלק עליו, וכתב הש"ך שבספרו הוכיח כדעת הר"י שמחה.

¹⁸ וע"י ש"ך ס"ק נו בכמה נקרא מוחזק, ובשו"ע הרב ה' נזקי ממון (בהשמטת הצנזור סעיף ח) סתם כדעת הרשב"א שבג' פעמים נקרא מוחזק, והש"ך סק"ב מצדד לומר בדעת הרמב"ם שמוסר לצבור מותר למסור אפי' לא הוחזק, ואפשר שדינו כנמסר עצמו.

¹⁹ רמ"א שם טו

²⁰ ובש"ך ס"ק סה כתב בשם מהרש"ל שלהרנו ע"י עכו"ם אסור דיש שליחות בעכו"ם לדבר עבירה לחומרא, וה"ז כהורגו בידים, (בשו"ת בית יעקב סימן ב תמה דהא עכו"ם מצווה על רציחה ותו הו"ל שלד"ע, ואפשר עפ"י דברי התשב"ץ דבשליח שבודאי יעשה חייב המשלח, וכ"כ בתרומת הכרי, והביא מדברי התורה"ד סי' רצט דמשמע שבדבר שעכו"ם מצווה בו אין שלד"ע, ואפשר שמחלק בין שליח מעכו"ם לעכו"ם לבין מעכו"ם לישראל, וע"י שער המלך פ"ה מה' מלוה, ובשו"ת שבו"י ח"א סי' קסד), והש"ך חולק שאינו אלא גרמא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

ומ"מ אסור לאבד ממון מוסר בידים²¹, שהרי ממונו ראוי ליורשיו ושמה יצא ממונו זרע טוב²². אא"כ כשע"י איבוד ממונו ימנע מהמסירה²³.

אולם רשע²⁴ ובעל עבירות²⁵ אסור למסור גופו או ממונו, ואפילו הוא מיצר לו ומצערו תמיד²⁶ בדברים, אבל אם מסרו וירא שיחזור וימסרנו, ואינו יכול להציל עצמו באופן אחר מותר למסרו.

ה. כל הגזול את חברו שוה פרוטה כאילו נוטל נשמתו ממנו

איסור גניבה וגזילה²⁷ הוא מן התורה, ואפילו בפחות משוה פרוטה²⁸, בין מישראל גדול ובין מקטן. וכל הגזול את חברו אפילו שוה פרוטה הרי הוא כאילו נוטל נפשו, שנאמר (משלי כב פסוק כג) וְקָבַע אֶת קַבְעֵיהֶם נֶפֶשׁ.

ו. היכא דלא יהיב דמי אבל היכא דיהיב דמי לא ת"ש מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקי

כבר התבאר לעיל דף סב: שאיזהו גזול²⁹, הלוקח ממון חברו בחזקה, כגון שחטף מידו מטלטלים, או שנכנס לרשות חברו שלא ברצון הבעלים ונטל משם כלים, או שתקף בעבדו או בבהמתו או בכליו ונשתמש בהם, או שירד לשדה חברו ואכל פירותיה³⁰, וכל כיוצא בזה.

²¹ שו"ע ונו"כ שם יג

²² וכתב הש"ך שע"י גרמא וגרמי מותר לאבד ממון. וכתב המהרש"ל שלמסרו לעכו"ם הוי כמזיק בידים, ועוד שמהנה בזה לעכו"ם.

²³ ש"ך שם ס"ק סב, כגון שעיקר כח מלשינותו בא לו מחמת עשרו, וכשיעני לא יהיו דבריו נשמעים, שמותר לאבד ממונו או למסרו לעכו"ם שהרי בזה מצילים אחרים. ולכאורה צ"ע שבאופן זה ודאי שאסור להרגו, שזהו בכלל יכול להצילו ע"י דבר אחר. וא"כ בלא"ה מצוה לאבד ממונו ולא להרגו. פתחי חושן שם הערה יד

²⁴ שו"ע ונו"כ שפח ט

²⁵ והיינו בעל עבירות לתיאבון, אבל מומר להכעיס באופן שהוא בכלל מורדין ולא מעלין, כ"ש שמותר למסרו

²⁶ ובשו"ע לא הזכיר תמיד, אבל בשו"ע הרב ה' נזקי ממון סעיף ז כתב כן.

²⁷ שו"ע ונו"כ שמח ב, ושנמ ב ג

²⁸ בפחות משוה פרוטה אסור משום חצי שיעור, ע"י שער המלך פ"א מה' חמ"ן, וכתב בערך ש"י סימן ו דפחות מש"פ לאו משום מחילה הוא אלא כדבר שאין הבעלים מקפיד, ומ"מ לא הוי שלו, עיין שם ובהסכמת המהרש"ם לערך ש"י חו"מ מ"ש בזה, ועי' אמרי בינה דיני דיינים סימן יב ובנחל יצחק סימן ו. והב"ח בסימן שמח כתב שפחות מש"פ אסור משום צערא וממילא הוי בכלל גזל, עיין שם

²⁹ שו"ע ונו"כ שנמ ז

³⁰ שו"ע ונו"כ שלו יח על פי הסמ"ע שם לח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

החמסנים פסולים מדרבנן לעדות³¹, אך אינם פסולים מן התורה³².

ואיזהו החמסן זהו הכופה את חברו למכור לו³³ את שלו ונותן לו דמיו, ה"ז חמס ואסור, אבל אין לו דין גזלן³⁴, ומ"מ עובר משום לא תחמוד³⁵, אף אם אינו כופהו אלא משדלו ומפציר בו עד שימכור לו החפץ³⁶, ואפילו במחשבה בלבד, שחושב איך יקנה חפץ שביד חברו עובר משום לא תתאוה, הרי שהמתאוה עובר בלאו אחר, והקונה דבר שהתאוה בהפציר בהפציר בבעלים עובר בשני לאוין, ואם גזלו עובר בג' לאוין.

וכל החומד עבדו או אמתו או ביתו וכליו של חברו בין איש בין אשה ואפילו של חרש שומט וקטן או כל דבר שאפשר לו לקנות ממנו והוא אינו רוצה למכרו והכביד עליו ברעים או הפציר בו בדברי תחנונים עד שהוא

³¹ והא דנקט הרמב"ם בלשוננו גזל מדבריהם הוא, כי מהתורה אינו בגדר איסור גזל עד שיצטרך להשיב כדכתיב והשיב את הגזילה, רק הוא לאו מיוחד בפני עצמו שעובר עליו, אבל אם קנה הכלי אין מחויב להחזיר ולא נתקן התורה להישבון, והרי זה כמו שארי לאוין, אבל חכמים עשוהו מדבריהם כגזל, ואם כן כופין אותו להחזיר הכלי שחמד כדין גזלן וכל תורת דין גזילה עליו, ולכך הואיל וחכמים קבעוהו שיהיה בכלל גזילה פסלוהו להעובר וחומד כדין גזלן אף דבלי דמי משמע להו בלאו דלא תחמוד וכו', ואתי שפיר גזל מדבריהם ולא קשה מיד, ודברי הסמ"ע וכס"מ צריך עיון. תומים יג שם.

³² שו"ע ונו"כ לד יג

³³ ראיתי מי שכתב שה"ה הכופה את חברו לקנות ממנו, יש בזה משום איסור חמס, ונראין דבריו, ויש להזהר בזה, שלפעמים מביאים את האדם במצב שאינו יכול לסרב, ולכאורה גם זה מעין כפייה, ומצוי הדבר אצל מחברים השולחים ספר ע"י הדואר (וגם מטריחים לפעמים את המקבל לילך לבית הדואר לקבל את הספר), ומפני סיבות שונות אינו יכול לסרב, ועכ"פ רצוי לכתוב שאין התשלום חובה פתחי חושן חלק ה פרק א הערה כו.

³⁴ שו"ע ונו"כ שנט א

³⁵ ע"י סמ"ע ס"ק יד ובסימן לד ס"ק לב. ובבית שמואל אהע"ז סימן כח סק"ב, ובקובץ שיעורים פ' הכונס מחלק שאם נתן דמים ואח"כ לקח החפץ אינו עובר בלא תגזול, אבל אם לקח קודם החפץ עובר, עיי' שם, ועי' להלן מדברי המחנ"א. ובשו"ע כאן סתם וכתב הכופה את חברו, ובסימן לד סעיף יג כתב החמסנים והם הלוקחים קרקע או מטלטלין שלא מרצון הבעלים. ובגמרא (ב"ק דף סב ע"א) מקשה אי דיהיב דמי חמסן קרית ליה והא אמר רב הונא תלויה וזבין זביני זבינא, לא קשיא הא דאמר רוצה אני הא דלא אמר רוצה אני, ומשמע דכל שהמקח קיים מדין תלויה וזבין, אין בו איסור חמס, וכיון דקיי"ל בסימן רה סעיף א דתלויה וזבין המקח קיים, ע"כ צריך לומר דהכא איירי באופן שאין המקח קיים, וכן משמע בגמרא (ב"ק דף סז ע"א ודף קיד ע"א) בהא דהגב והאנס שהקדישו. ופירש"י אנס היינו דיהיב דמי (ובש"מ בשם הרא"ש כתב דחמס לא דוקא נקט משום דתלויה וזבין וזביניה זבינא, אבל מדברי הפוסקים לא משמע כן) ומשמע שאין החפץ שלו. וכן בקידושין (דף נב ע"א) קידשה בגזל ובחמס וכו', ומשמע שמדינא אין החפץ שלו (עי' נה"מ בסימן רה סק"א שדן בדברי הבי"מ במ"ש דלא בעינן דוקא שיאמר רוצה אני, והאריך שם לחלק בין אונסו באונס גוף או ממון עד שימכור לו, לבין תפס החפץ בעל כרחו ונתן לו דמיו, ועי' במקנה בקו"א להלכות קידושין סימן כח ד"ה או בחמס).

³⁶ שו"ע ונו"כ שנט י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

בוש להשיב פניו כיון שלקחו ממנו³⁷. אף על פי שנתן לו דמים רבים הרי זה עובר בלא תעשה³⁸ שנאמר (שמות כ פסוק יד) לא תחמוד ולמרות שאם הכריח את חברו למוכרו נקרא חמסן³⁹ אין לוקין על לאו זה מפני שאין בו מעשה. וי"א⁴⁰ שאפילו עשה בו מעשה אינו חייב מלקות, לפי שהוא דבר שניתן להשבון, שהרי אפילו אנסו ממנו להשבון ניתן⁴¹. ומכל מקום הרי הוא בעובר על מצות מלך יתעלה, וכמה שלוחים יש למלך יתעלה ליטול נקמתו ממנו⁴².

וכן החומד לקחת⁴³ כל חפץ והוא איש נכבד, שאם יבקש דבר מה מחמת כבודו ימלאו מבוקשו אסור לשאול מעם רעהו למכור לו או לתת לו דבר מה בלתי אם ידע כי נתון יתן לו בנפש חפצה ולא ירע לבבו בתתו לו.

³⁷ הרמב"ם אינו מחלק בין אם המוכר אמר רוצה אני או לא אמר רוצה אני, ובפ"י ממכירה ה"א גבי תלוהו וזבין זביניה זבינא ג"כ לא הזכיר כלל דצריך שיאמר רוצה אני, וכן כתב הרב המגיד פ"ד מאישות ה"א דבכל ענין המקח קיים. ובלחם משנה פ"י ממכירה ה"א תמה, הא בבבא קמא בפרק הכונס ס"ב ע"א, מוקמי להא דתלוהו וזבין דוקא באמר רוצה אני, ועי"ש במה שהביא בשם הב"י (חו"מ סי' ר"ה אות א'), ועיין לחם משנה פ"ד מאישות ה"א באריכות, עכ"פ לדעת הרמב"ם עובר בלאו זה בכל ענין והמקח קיים מנ"ח שם אות ב ויתבאר עוד להלן בעזה"י

³⁸ הראב"ד כאן השיג על הרמב"ם וזה לשונו, א"א ולא אמר רוצה אני, עכ"ל, ודעתו כפשטא דסוגיא בבבא קמא פרק הכונס ס"ב ע"א דדוקא בלא אמר רוצה אני ואין המקח קיים אז עובר בלאו, אבל אם אמר רוצה אני על זה סובר רב הונא דזביניה זבינא ואינו חמסן ואינו עובר בלאו. מנ"ח שם אות ב

³⁹ ב"ש אבהע"ז ב' כח ס"ק ב דבאיסור חמסן עובר בלא תחמוד אמנם עכ"פ אין פסול לעדות מדאורייתא דלא תחמוד משמע לאינשי בלא דמי שחושבים שאם נותן דמים אינו עובר אבל מדרבנן פסול וכמש"כ בשו"ע חו"מ סי' לד ס"ק יג מובא להלן ועי"ש בסמ"ע ס"ק לב דס"ל דאינו עובר על לא תחמוד אם נתן דמים וכן הוא דעת תוס' בב"מ ה' ע"ב ד"ה בלא דמי אבל בב"ש הנ"ל השיג עליו ודעת הרמב"ם והשו"ע הנ"ל להדיא דעובר אף בנתן דמים

⁴⁰ בראב"ד השיג על דברי הרמב"ם לא ראיתי דבר תמה גדול מזה והיכן מעשה גדול מנטילת החפץ אבל היה לו לומר מפני שהוא חייב בתשלומין שהרי הוא כנזלן שחייב להשיב את הגזלה ולפיכך אינו לוקה וגם זה חייב להשיב את החפץ לבעליו והרב המגיד כתב, דהרמב"ם אזיל לשיטתו דאף ברצון הבעלים עובר, א"כ כיון דהמקח קיים אינו מחויב להשיב, על כן כתב הטעם שאין בו מעשה, כי השתדלות בדבר אין בה מעשה, ונטילת החפץ היתה ברצון המוכר ואין בה איסור, והרב המשיג אזיל לשיטתו דדוקא בלא אמר רוצה אני דאין המקח קיים אז עובר, א"כ נטילת החפץ הוי מעשה, רק הטעם לדידיה כיון דלא קנה א"כ חייב בהשבה על כן אין לוקין, אלה תוכן דברי הרב המגיד, ועיין מנ"ח שם אות ג

⁴¹ ולפ"ז יכול לתקן הלאו אם מחזיר החפץ לבעליו ועיין מחנ"א סי' כז ובתומים סי' לד סק"ג ובשו"ת אחיעזר ח"א סו"ס כב ובאבן האזל גזילה פ"א

⁴² חינוך לה

⁴³ שערי תשובה שער ג אות מג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

ולפיכך אסור לעשות תחבולה לקחת לנו מה שהוא לזולתנו מאחינו, ואפילו יתן לנו במתנה, כגון להפציר בחבירו שיתן לו דבר מאכל או כל כיו"ב כשבצעם אינו רוצה ליתן⁴⁴.

אמנם אם מתרצה חבירו מיד⁴⁵, אין בו משום לא תחמד, ולכן המבקש שני פעמים ועי"ז נתרצה המוכר אינו בכלל מפציר ואינו עובר בלאו זה.

ונראה שאם אינו מפציר בו אלא מציע מחיר מוגזם עבור החפץ ומחמת זה מתרצה המוכר למוכרו לו שאינו עובר בלא תחמד⁴⁶.

ז. לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה וכלי פשתן בגליל אבל לא יינות ושמנים וסלתות ולא מן העבדים ולא מן התינוקות... וכולן שאמרו להטמין אסור

כבר התבאר לעיל דף קיח: שאין לוקחין מנשים ועבדים וקטנים⁴⁷ אלא דברים שחזקתן שהם שלהם מדעת בעליהם⁴⁸, או דברים שאין דרך הבעלים להקפיד עליהם, ואם אמרו להטמין אסור. אולם כל שיש לתלות מה שאמרו להטמין שהוא מחמת סיבה אחרת, מותר לקנות⁴⁹. ויש להזהר גם מלמכור לקטנים כשיש לחוש שהכסף גנוב, והוא דבר מצוי מאד.

⁴⁴ הינוך לח ושערי תשובה שם ודבר זה מצוי מאד באדם שמעשן ואינו מוצא סיגריה אלא ע"י שיפציר בחבירו ואם יעשה כן עובר בלא תחמוד ואפילו אם לא יפציר אבל יתאוה בלבו ויחשוב איך יוכל לקבלה מחבירו עובר בלא תתאוה.

⁴⁵ שו"ת בצל החכמה ח"ג סי' מג

⁴⁶ שהרי מוכח שרוצה חבירו למוכרו לו ואינו בע"כ ואע"ג שמוכח שהוא מחמת דוחק ממון עכ"פ זהו דרך מכירה דמוכר עצב ולוקח שמח וכדאיתא בברכות ה"א ועיי"ש ברש"י ד"ה המוכר עצב שאפילו בדבר חשוב דרך למוכרו מחמת דוחקו וכ"מ בשמירת הלשון ח"ב התימת הספר פרק ד שמותר לחתן קודם גמר התניאם לבקש והכביד על חותנו כרצונו משום דכך הוא דרך משא ומתן אע"ג ששם הוא ודאי מחמת דוחקו כיון שרוצה להשיא את בתו וכ"ש כאן שאינו דוחק בו אלא רק מציע לו מחיר שלא יוכל לסרב לו מחמת זה

⁴⁷ שו"ע ונו"כ ש' ה

⁴⁸ כגון נשים שמכרו כלי פשתן בגליל, או עגלים בשרון. שו"ע ונו"כ שם ה דללשון שני דפרש"י [ב"ק קי"ח ע"ב ד"ה ועגלים] ח"ק, גליל היה מקום שגדל וצמח שם פשתן הרבה והיה בזול, ודרך אנשים של גליל שלא להקפיד על נשותיהן לקנות לעצמן פשתן ולעשות ממנו בגד פשתן [ולמוכרו] לצורך עצמן, וכן שרון היה מקום גידול לבהמות הרבה והיו הנשים קונין ומוכרין לנפשם ברשות בעליהן, וכן נראה שהוא פירוש דברי הרמב"ם ושל המחבר שהעתיק לשון הרמב"ם. סמ"ע שם ז

⁴⁹ כסף הקדשים שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

אסור לקנות מאיש מתכשיטי האשה ומלבושיה, כשיש לחוש שמוכרם שלא מדעתה⁵⁰, ומעיקר הדין מלבושיה שלה, וגם תכשיטים יש שהם שלה ויש שהם שלו מעיקר הדין.

ח. והבדדין לוקחין מהן זתים במידה ושמן במידה אבל לא זיתים במועט ושמן במועט

לוקחין מהבדדין, כלומר בעלי בית הבד⁵¹, זתים במדה ושמן במדה, אבל לא זיתים מועטים ושמן מועט שחזקתן גנובים וכן כל כיוצא בזה. אולם הכל פלי הנהג כמו שיבואר להלן.

ט. גבאי צדקה מקבלין מהן דבר מועט אבל לא דבר מרובה ... לבני מחוזה דבר מועט נינהו

גבאי צדקה⁵² לא יקבלו מהנשים ומהעבדים ומהתינוקות אלא דבר מועט⁵³ אבל לא דבר גדול, שחזקתו גזול או גנוב משל אחרים, וחושבין שעושין מצוה⁵⁴, שאם לא כן מאין להם זה.

וכמה הוא דבר מועט, הכל לפי עושר הבעלים ועניותן. והני מילי בסתמא דאמרינן מסתמא אין הבעל מקפיד על מועט כזה.

אם אומרים שעושים ברשות בעלים לצדקה, נאמנים אפילו בדבר חשוב, שאין אדם חוטא ולא לו⁵⁵. אולם אשה שיודעת שבעלה מקמץ בנתינת צדקה ואינו נותן לפי ערכו,

⁵⁰ בקציע"ע סימן קפב סעיף יא

⁵¹ בעלי בית הבד ושוכרין אותן לעשות בו שמן, ורש"י פירוש בעלי בית הבד שתגרין הן בשמן ולוקחים מן נשיהן במדה שהיא בפרהסיא. רמ"א שם מה"ה

⁵² שו"ע ונו"כ יו"ד רמח ד

⁵³ עיין בתשובת בית יעקב סימן י"ב ובסימן נ"ו דדוקא בצדקה לוקחין מהם דבר מועט לפי שאין דרך הבעל להקפיד על דבר מועט לדבר מצוה אבל כשאינה דבר מצוה אפילו דבר מועט אסור

⁵⁴ הנה' חת"ס שם

⁵⁵ כן כתב בנודע ביהודה [מהדורה קמא יו"ד סימן] ע"ב, וסברא נכונה היא. ויש כדמות ראייה משיטת רש"י חולין וי"ו ע"ב ד"ה (הכא) [התם] נמי וכו', וק"ל. וצ"ע אי יש לסמוך אהך חזקה היכי דהבעלים בעיר ומצי לברוריה. שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

והיא מחלקת צדקה לפי העושר, ויודעת שבעלה מקפיד, גזל גמור הוא⁵⁶ וחלילה לקבל ממנו⁵⁷.

אם הבעל מוחה אפילו כל שהוא אסור לקבל מהם, והמקבל מהם הרי זה גזל. ובימינו מקבלין⁵⁸ מן הנשים אפילו דבר מרובה, משום דרגילות לישא וליתן, וכאלו מנו אותן בעליהן שלוחין.

י. מוכין שהכובס מוציא הרי אלו שלו והסורק מוציא הרי אלו של בעה"ב

מוכין שהכובס⁵⁹ מוציא כשרוחץ הבגד ויוצאים ממנו⁶⁰, אין דרך בעה"ב להקפיד עליהן והן שלו. אבל אותן שהסורק מוציא כשסורק הבגד בקוצים⁶¹ הן הרבה, ובעל הבית מקפיד עליהם ואסור לקנות ממנו.

יא. כובס נוטל ג' חוטיין והן שלו יתר מכן הרי אלו של בעה"ב אם היה שחור ע"ג הלבן נוטל את הכל והן שלו

⁵⁶ ואף שב"ד כופין הצדקה מ"מ מי שם האשה לשופמת ואשה פסולה לדון וגם לב"ד אין רשות ליקח ממנה בלי ידיעתו גם להתיר לה בימי עיבורה ליתן חלקה לעניים להתפלל עבורה ולעשות לה פדיון ג"כ אינו נכון דאין זה בכלל רפואה רק אם היו כל בני משפחתה נוהגים כך אפשר לומר שמחוייב גם הבעל לעשות לה כן וכופין אותו על כך אבל לא שהיא תעשה זאת בלי ידיעתו בגניבה ע"ש.

⁵⁷ פ"ת שם ג מהנוב"י

⁵⁸ יד אברהם שם מהים של שלמה בבבא קמא [פ"י סימן נט] בשם ראב"ן [סוף בבא קמא

⁵⁹ שו"ע ונו"כ הו"מ שנת ז

⁶⁰ סמ"ע שם ח

⁶¹ והוא שדרך סורקים כשנעשה הבגד היינו לאחר האריגה, הוא לוקח הבגד ומותחו ע"ג יתידות וסורקו בקוצים כדי שלא יהא נראה חוטי האריגה אלא יכסה אותו הצמר היוצאין מחוטי האריגה והוא נוי של בגד, וע"י אותה סריקה נשמט ונשאר ג"כ צמר הרבה בקוצים, וכיון שהן הרבה יש קפידא בזה והן של בעל הבית. סמ"ע שם ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

דרך היה באורגני בגדים לארוג בשפת הבגד ג' חומין⁶² והן של הכובס כי דרכו ליטלן, ואם הן יותר מג' כולן⁶³ לבעל הבית, ואם הם ממין אחר כגון שחור על גבי לבן אפילו הן יותר מג' הן של הכובס.

יב. החייט ששייר את החוט כדי לתפור בו ומטלית שהיא ג' על ג' הרי אלו של בעה"ב

דרך היה שהחייט⁶⁴ ששייר מהחוט כדי משיכת מחט⁶⁵, וכן אם שייר מן המטלית כשהותכין אותו להשוותו שלש אצבעות על שלש אצבעות, הן של בעל הבית, פחות מכאן הוא שלו.

יג. מה שהחרש מוציא במעצד הרי אלו שלו ובכשיל של בעל הבית ואם היה עושה אצל בעה"ב אף הנסרים של בעה"ב

מקובל היה שנסורת⁶⁶ שהנגר מוציא במעצד כלומר מסור, והרהיטני כלומר שופין וכן היוצא מתחת המקדח והנגרר במגירה הוא שלו, מכיון שהנסורת דקה⁶⁷ וטורה על הבעל הבית להביאן לביתו, ומה שמוציא בכשיל וכן הנפסק במגירה הוא של בעל הבית, עיון שהנסורת עבה.

ודוקא שקבלו לעשות בביתו אז מוחל לו דברים קטנים כאלה מפני שטורה לבעל הבית להביאם ולנושאם לתוך ביתו, אבל אם עושה בבית בעל הבית הכל לבעל הבית.

⁶² ונ"ל שהן הן הקורין בל"א בענדר, וכנהוג בזמנינו, והכביסה היא השרייה, ואז מסירין אותן החומין הנקראים בענדר, משו"ה קאמר שנשארו להכובס שבזמנם היה רגיל הוא להסירם, והוא דבר מועט ואין דרך בעל הבית להקפיד עליהן. סמ"ע שם י

⁶³ ואין להכובס אפילו ג' חומין מהן, סמ"ע יא

⁶⁴ שו"ע ונו"כ שם

⁶⁵ כל שנשאר מלא מחט וחזין למחט כמלא מחט ראוי לתפור בו קצת ומקפיד עליו הבעל הבית. סמ"ע שם יג

⁶⁶ שו"ע ונו"כ שם י

⁶⁷ סמ"ע שם יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

והכלל הוא בכל⁶⁸ שאר המלאכות, כל שבעל הבית מקפיד עליו הוא של בעל הבית, ושאינו מקפיד עליו הוא של פועל. אולם הכל כמנהג המדינה כמו שיבואר להלן.

דף קיט:

א. אין לוקחין מן הסורק מוכין מפני שאינו שלו ובמקום שנהגו להיות שלו לוקחין

גם ספק גזל אסור⁶⁹, ולכן כל אומן⁷⁰ שמכר דבר מהדברים שאולי אינו שלו כפי שהתבאר, אסור לקנות ממנו,

לפיכך מוכין שמכרן הסורק, במקום שנהגו שיהיה של בעל הבית, אסור ליקח ממנו,

ואם מכר האומן דברים שהם שלו בהלכות מדינה כפי שיבואר להלן, לוקחין ממנו.

ובכולם אם אמר לקונה הטמן אסור, שדברים אלו מוכיחים שגנוב הוא אתו.

ב. ובכל מקום לוקחין מהן כר מלא מוכין וכסת מלאה מוכין מאי טעמא קננהו בשינו

⁶⁸ רמ"א שם

⁶⁹ שו"ת מהרש"ם ח"א סימן קנא. כדאיתא בב"ק (דף צט) מנעך מספק גזל, ומדייק כן גם מדברי הרמ"א בסימן שנה סעיף יב בשם המ"מ (דמשמע דדוקא בשנוי החזור מותר בספק גניבה), ומ"ש התומים דספק גזל מותר (עי' להלן) היינו באתי לידיה בהיתרא, משא"כ לעשות מעשה, חייב לפרוש מכל ספק, וע"ז נאמר ויראת מאלקיך, וכ"כ בח"ב סימן רכד אות יא (וכתב שם דאף שאין מוציאין ממון אפילו בס"ס נראה ברור דעכ"פ לצי"ש חייב), והיינו כשיש ספק אם בא לידו בהיתרא, ועי' להלן בדין ממון שיש לו עליו ספק תביעה, ושאינו התם שיש ספק שמא הוא שלו, והמהרש"ם איירי כשודאי אינו שלו, וצ"ע. ובכסף הקדשים סימן שנט כתב שספק גזל מותר מן התורה ורק מדרבנן אסור, ואפשר שגם הכסף הקדשים איירי כשבא לידו בהיתר. פתחי חושן חלק ה פרק א הערה לא

⁷⁰ שו"ע ונו"כ שם יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

מותר לקנות⁷¹ מן הסורק כר מלא מוכין, שהרי קנאו בשינוי, שאין שם מוכין עליו אלא שם כר⁷², ולמרות שיכול להוציא המוכין מהכר, ויהיה שם מוכין עליו כבתחילה, ושינוי החוזר לברייתו אינו שינוי, כאן שאין זה גזל ודאי אלא מספק אתה בא לאוסרו, וכיון שכן בשינוי כל שהוא מותר, וכן כל ביוצא בזה מותר.

ג. הכל עולין למנין תכלת ויצחק ברי קפיד עלייהו

ציצית יש⁷³ להטיל בבגד, ואינו נחשב בגד אלא מה שארוג, אך חוטי שתי בלא ערב או להיפך שנשארים בקצות הבגד אינם נחשבים מהבגד ואין להטיל בהם ציצית, אם הטיל בו פסול⁷⁴, דעל כנפי בגדיהם כתיב וזה אינו נחשב מהבגד. ויש גם להסתפק האם הם חלק משיעור הכנף הנדרש לציצית ומקום נקב החוטים ולכן אם ישנם שאריות חוטי שתי או ערב בכנפות הציצית יחתכם.

אולם טליתים⁷⁵ שיש בשפת הבגד ארוג כעין תכלת, וחוטים כפולים אין זה שפה אלא בגד ממש הוא.

ומה שנהוג בזמנינו שבשולי הטלית גדול וטלית קטן מצמר יוצאין חוטי השתי בלא הערב, וקושרין החוטים אגודות אגודות, (פרנזים) אין בזה שום מקור בהלכה, ואינם אלא לנוי.

והעיקר ליזהר שלא יהיו בכנפות הטלית כמו שכתב המשנ"ב כאן, משום שיש ספק אם נכנסים לשיעור הבגד לענין מקום הנקב. ויזהר שלא יהיו החוטים האלו בכנפות הטלית

⁷¹ רמ"א שם

⁷² סמ"ע שם יז

⁷³ שו"ע ונו"כ או"ח יא יא ומ"ב נד, נז

⁷⁴ וצריך להתיר הציציות ולחתוך ולהטיל שוב הציציות, ולא יועיל לחתוך לאחר שכבר הטיל הציצית, משום חששא דתעשה ולא מן העשוי. עיין שו"ת משנה שכיר האו"ח סי' י"ט, מאסף לכל מחנות סקצ"ט, שו"ת אורח ישראל ח"א סי' ס"ג.

⁷⁵ בה"ל שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

באורך וברוחב הטלית לפחות שיעור שלשה גודלים (7.2 ס"מ⁷⁶) ואם ישנם יחתוך ויסלקם⁷⁷.

ד. באתרא דקפדי יש בהן משום גזל

בכל הנזכרים שיש שבעל הבית מקפיד בהם ויש שאינו מקפיד, הולכים אחר מנהג המדינה, או מנהג המקום, ואין משנין ממנהג המדינה⁷⁸. ואם אין שם מנהג יתנהגו ע"פ דינא דגמ'⁷⁹.

לפיכך במפעלים וכדומה רשאי הפועל ליטול שאריות מהתוצרת, מה שמקובל לקחת, או מה שעתיד להזרק⁸⁰. וכן חייט שקיבל בד חתפור בגד וכדומה רשאי לקחת לעצמו השאריות⁸¹.

דבר מועט⁸² שאין שום אדם מקפיד עליו, כגון קיסם מחבילת עצים או מגדר, מותר ליקח, ומ"מ מדת חסידות למנוע גם מזה⁸³.

⁷⁶ ובארחות רבינו (ח"א עמוד כז) הביא שהגר"י קניבסקי התך החותין מהכנפות 10 ס"מ מכל צד.

⁷⁷ כ"ה בשו"ע הרב סעי' כ"ב הלשון ליוהר מחותין הללו. והם חמורים יותר מדברי השו"ע בענין 'אוריליו"א', דהגם שגם הם חומי שתי בלא ערב, אך המה מחוברים באריגה בסופם, ולכן מדינא דגמ' (מנחות מ"ב א) מצטרף לשיעור, ורק מחמת חומרא כותב הרמ"א ש טוב להחמיר ולא לצרפם לשיעור, משא"כ פרענזליין שלנו שהמה חומי שתי בלא אריגה כלל (ורק קשורים אגודות אגודות בקשר שאפשר לפתוח) צריך מדינא ליוהר לא לצרפם לשיעור מחמת הספק, וכבר עמד בתהל"ד סק"ו על לשון המג"א סק"י דמשמע שהשוה בין הנידונים ונשאר בצ"ע.

⁷⁸ ביאור הגר"א ו

⁷⁹ ערוך השולחם שם ט

⁸⁰ עיין שו"ת נבחר מכסף חלק חושן משפט סימן צו

⁸¹ שו"ת מנחת יצחק חלק ז סימן קלו

⁸² שו"ע ונו"כ שנט"א, ומשמע אפילו יש בו שוה פרומה. ובערוה"ש כתב שנהגו ליטול טבא או גפרור בלי רשות בעלים, וכן כוס תה, מטעם שאין הבעלים מקפידין על זה. ומ"מ פשוט שאם יודע שזה מקפיד אסור מדינא, וכ"כ בערוה"ש.

⁸³ וכתב הסמ"ע עפ"י הירושלמי הטעם שאם כל אחד יעשה כן נמצא החבילה והגדר כלים (ולפי"ז במקום שאין חשש זה, אפילו ממדת חסידות א"צ למנוע). אלא שצ"ע שלכאורה טעם נכון הוא, ולמה אינו אלא מדת חסידות. ובחזו"א דמאי סימן ז סק"ה מפרש דברי הירושלמי דבעה"ב אינו מקפיד גם אם יקח הכל, שאין הדבר שכיח, או שכשיבא לידי הפסד יפרשו, אלא דמ"מ ראוי לפרוש משום שהדבר מרגיל לזלזל בגזל, ויש לחוש לאנשים שאינם מהוגנים שיקחו אף בזמן שיש הפסד, עיין שם, ונראה לדבריו שאם רואה שעומד להגיע לידי הפסד אפשר שאף מדינא יש כאן ספק גזל עכ"פ, וכן בגפרור מתוך קופסא, וכמ"ש לעיל מדברי הערוה"ש. פתחי חושן שם הערה לו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

יש אומרים⁸⁴ שדבר שבדרך כלל אנשים מקפידים, אף על פי שידוע שחבירו לא יקפיד עליו, ולכשיודע לו שלקח יתרצה לכך בלב שלם, אסור ליקח, ויש מתירים⁸⁵, אבל דבר שאין דרך אנשים להקפיד כלל, נראה שלכו"ע מותר, ואם אינו מתרצה אלא מחמת בושה נראה דלכו"ע אסור, ויש אומרים שכל שנותן לו אחד מבני הבית מותר ליקח.

הדרן עלך הגוזל בתרא וסליקא לה מסכת בבא קמא

הדרן עלך מסכת בבא קמא והדרן עלן

ארבעה שהם עשרים וארבעה, כל דיני נזק במקומה,

דיני נזקי האדם והבהמה, גם גניבה וגם גזילה

גרמי וגם גרמא, שומרים הרי הם ארבעה.

דע נא גר וגם אורח

מנזק וכל אשמה.

תתרחק ואף תברח,

לקיים כל דברי תורה

⁸⁴ עיין פתחי חושן שם סעי' טו ובהערות.

⁸⁵ ש"ך שניא יח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא קמא

בעינן למהוי חסידא, מילי דנזיקין אלמדה למען הרחיקה
יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם, כוליה תני בנזיקין הוה וזה חסידותם
בתודה ובשמחה אברך את ה', שזיכני והגיעני ללמוד אלה המשפטים אשר תשים
לפניהם
יהי רצון לפני בורא עולם,
שכשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם,
יהיו הלכות אלו מסודרות ושנונות ביותר מפיהם ומפי כתבם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

